Sejm czteroletni

Mowy ustawy i pisma

zawarte w T. II. 1790–1791.

r. 1790.

1.) Albertrandi J. X. Uwagi nad wolnością drukowania 1. s. d.
2.) Chomiński Jan 2. 21/X.
3.) Co na tym sejmie koniecznie ustanowić potrzeba 3. s. d.
4.) Dekiert Jan: List do Małachowskiego, marszałka 4. 3/X
5.) Glave Karol: Projekt banku narodowego 5. 8/XII.
6.) Kaspary Jan: 6. 7/II, ~~..~~
7.) Kościałkowski Tadeusz 7. 16/VIII.
8.) Krasiński Adam 8. 17/IX.
9.) Leszczyński 9. 10/VI. 1790.
10.) Lipiński Józef 10. 17/XI.
11.) Małachowski Stan. 11. 20/X. 12. 24/IX. 13. 16/XI.
12.) Moszyński Franc. 14. s. d.
13.) Ostrzeżenie o fałszywem doniesieniu pod hasłem włościan starostwa Wielońskiego. 15. 23/III.
14.) Piniński Wojciech: Projekt względem starostw. 16. s. d.
15.) Plenipotenci miast polskich. 17. s. d.
16.) Projekt o miejscu dla sejmów 18. s. d.
17.) " : Urządzenie fabryk 19. s. d.
18.) Prośba miasta Lublina 20. s. d.
19.) Prośba od officyalistów skarbu koron. 21. s. d.
20.) " miast koron. i W. Ks. Lit. 22. s. d.
21.) Rozrządzenie zsypki zbożowej w Koronie i W. Ks. L. 23. s. d.
22.) Rzewuski Seweryn: Protestacya przeciw sukc. Tronu. 24. 25/IX.
23.) Rzewuski Józef: Manifest przeciw sukc. Tronu 25. 11/X.
24.) Skałański Francisz. Skarga. 26. 25/XI.
25.) Sokołowski Serafin 27. 10/VI.
26.) Sołtyk Stanisław: 28. 31/X.

27.) Stadnicki Franc. 29. 22/X.
28.) Stanisław August 30. 17/X. 30a 15/III.
29.) Suplika miasta Kowala 31. 30/V.
30.) Świętosławski Wojciech 32. 15/VII.; 33 10/VIII.
31.) Taszycki Gabryel 34. 16/XI.
32.) Trzciński: Projekt względem starostw 35. s. d.
33.) Uniwersał skonf. stanów 36. s. d.
34.) Użalenie na wojewodę Żabę. 37. s. d.
35.) Zalecenie kommisyi skarbu koron. 38. 25/XII.

R. 1791

36.) Breza Stanisł.: 39. 4/I.
37.) Chołoniewski Ksawery: Reforma żydów 40. s. d.
38.) Czacki Michał: 41. 7/XI.
39.) Czarnołozki Adam 42. 27/X.
40.) Głos obywatela do stanów 43. s. d.
41.) Gorzeński August: 44. 14/II.; 45. 17/V.
42.) Heyking Henryk. K. 46. 17/II.
43.) Karp M. F. 47. 24/I.
44.) Ledochowski Ant. 48. 14/II.
45.) Lezeński Marcin 49. 14/IV.
46.) Małachowski Stan. Uniwersał 50. 7/V.
47.) Matuszewicz Tad. 51. 5/V.
48.) Męciszewski Kasper 52. 12/VIII.
49.) Poniatowski Michał 53. 28/X. 54. 5/XII. 55. 5/XII [odm. ed.]
50.) Prawo pod tyt: Miasta nasze krol. wolne 56. 18/IV.
51.) Rozgraniczenie dóbr z Provinc. koron. 57. 5/XII.
52.) Skorkowski Albin. Kazim. 58. 9/V.
53.) Sołtyk Stanisław 59. 27/X.
54.) Urządzenie wieczyste królewszczyzn. 60. s. d.
" " " 61. 19/XII.
55.) Trębicki Ant.: Projekt: Miasta nasze krol. 62 s. d.
" " " " " " 63. s. d.

56.) Trębicki Ant.: Projekt Miasta nasze Krol. 64. s.d. [odm. ed.]

57.) Uwiadomienie o corocznem deficit skarbu koron. 65. 28/X.

58.) Woycicki Jan 66. 6/VIII.

59.) Wolff de Ludinghau Jerzy 67. 17/II.

60.) Zajączek 68. 1/II.

61.) Załuski 69. s.d.

62.) Zasady do projektu o miastach 70. 14/IV.

63.) Zboiński Jan. 71. 6/IV.; 72. 14/IV.

MOWA

JMci Pana

JANA KASPAREGO

J. K. MCI KONSYLIARZA

RADZCY KRAKOWSKIEGO

Przy złozeniu Summaryuszu Miasta Stołecznego Krakowa w Prześwietney Delegacyi od Nayiaśnieyszych Seymuiących STANOW wyznaczoney. Dnia 7. Lutego Roku 1790.

NA SESSYI TEYZE DELEGACYI

MIANA.

PRZESWIETNA DEPUTACYO, JASNIE WIELMOZNI PANOWIE!

Miasto Kraków ogołocone z tego wszystkiego, co Go niegdyś możnym i przyiemnym czyniło, nie tylko w rzędzie Miast Europeyskich, ale i w pierwszeństwie Miast Kraiowych, utraciwszy upoważnienie swoie, liczy ieszcze dwa nie zatarte ślady znakomitey trwałości swoiey, to iest, w wspaniałych Budowlach i w Wiernych Obywatelach.

Dochowanie wiary i posłuszeństwa ma zawsze za grunt pierwiastkowe obowiązki, które lub Strona Stronie, lub Moc Rządowa, Obywatelóm do wykonania podała; każdy więc chcąc bydź bez poszlaki wiernym, musi bydź ostrożnym, i na wszelkie przypadki bacznym.

Te to są dwie prawdziwe przyczyny, które Miasto Kraków od ogólney Miast innych usunęły kolei. Gdy iednak za wyrokiem Prawa u iedney wraz z innemi uyzrzało się bydź postawione mety, równe w uszczęśliwieniu powszechnym uznaie dobro i interes, a w skutkach takowey Obywatelskiey powinności, Nas woli swoiey Tłomaczów, przed obliczem Waszym Panowie, od Nayiaśnieyszych Rzeczypospolitey Deputowanych, stawia.

Osnowa cała obowiązku Naszego, lubo do ogólnego szczęśliwości zmierza widoku, z trzech atoli składa się części, z korych pierwsza na ufności; Druga na sprawiedliwości; Trzecia na łaskawości Waszey gruntować się iedynie mogą.

Nie było nigdy w zamiarze Miasta Krakowa, aby innym Miastom, równie los powszechny interessuiącym, na przeszkodzie stawało, bo emulacya takowa, nie tylko stacby się gruntowną niemogła, ale nawet nie małą przyniosłaby ochydę; nic bowiem nie masz w poięciu łatwieyszego nad tę prawdę: że w tak rozległym, iak iest Polska, Kraiu, nie tylko Miast kilka, ale i kilkaset, bez wzaiemnego sobie szkodzenia, utrzymywać się mogą, byle tylko Rząd łagodny, tak dla Rodaków przyiemnym, iak i dla Obcych stał się bez odmiany powabnym.

W żadnym Wieku nie było Interessem Miasta Krakowa, na cudzym upadku swoie budować szczęście, a tym więcey w Wieku i położeniu dzisieyszym, gdy obce Granice każdemu niesmakuiącemu w niedostatku Miast Kraiowych, do przeniesienia się nayzręcznieyszą podaią sposobność; Dobro więc Miast wszystkich, stanie się dobrem i uszczęśliwieniem Miasta Krakowa, do którego dążyć nie tylko dawne dozwalaią Prawa, ale i Nayświetleysi

Pra-

Prawodawcy, że Nas doprowadzić zdołaią, pełną pokory pokładamy ufność.

Idę teraz do istotnego zamiaru mego, i składam Summaryusz Praw i Przywileiów Miastu Krakowowi w Wiekach dawnieyszych, i poźnieyszych nadanych, chciałbym przekonać, ale pewniey ieszcze weyrzenie w te wszyskie dowody przeświadczyć Prześwietną Deputacyą zdołaią, że to wszystko, co Nam było od Królów tak Dziedziców, iako i po nich następnych nadane, nie tylko było dowodem ich wspaniałey łaski i hoyności, ale oraz i wynadgrodzeniem za istotne, wierne, i rzetelne Miasta tego usługi, a przeto spodziewać Nam się należy, że tak od Prześwietney Deputacyi Jaśnie Wielmożnych Panów, iako i Nayiaśnieyszych Rzeczypospolitey Seymuiących STANOW, *tanquam deservita merces*, zważane będzie.

Niemamy naymnieyszey boiaźni, ażeby to, co Nam iest tak uroczyście udzielone, iakieykolwiek wątpliwości lub uwleczeniu podpadać mogło, bo widziemy się bydź pod mocą pełnych cnoty i rostropności Prawodawców, przed któremi przeszłość nikczemnieć, a przyszłość w naśladowaniu silić się będzie musiała. Mamy nadto przy sobie, tych zacnych Praw Naszych Stróżów i Opiekunów, których udzielaiąca się władza Królewska, Nam łaskawie przeznaczyć raczyła, w Osobach Jaśnie Wielmożnych Pieczętarzy.

Nie stawamy więc za rozszerzeniem Przywileiów Miasta Krakowa, ale raczey przychylną zanosiemy proźbę, ażeby i inne Miasta do podobnych Przywileiów dopuszczone zostały, iednakże tak Miastom wszystkim w ogólności, iako i Miastu Krakowowi do życzenia zostaie, by czułość dzisieyszego Rządu, odpowiadała rostropney hoyności Poprzedników swoich, to iest: ażebyśmy skutecznie

 i bez

i bez żadney przeszkody, wspólnych swobód Naszych używać mogli.

Z położonych autentycznie dowodów Miast Koronnych, i Wielkiego Xięstwa Litewskiego, dowie się łatwo Prześwietna Deputacya, co te Miasta maią sobie nadane, oraz z Prawa Municypalnego, iakie należą Wolności i Prerogatywy Miastom, dostatecznie przekonać się zdoła. Ale nayusilnieysze domniemywanie nie może Jaśnie Wielmożnych Panów wiadomemi uczynić, tych szczególnych potrzeb, które z okoliczności zawsze odmiennych wynikać mogą.

Gdy więc stanie się zadosyć temu, co iest Prawem do uskutecznienia nieodwłocznego nakazane, będzie miało Miasto Kraków więcey sposobności, a nawet i śmiałości, w przełożeniu tego wszystkiego, co go w szczególności dotykać, niszczyć, lub uszczęśliwić może.

Zamawia więc sobie u Prześwietney Deputacyi Jaśnie Wielmożnych Panów, łaskawe przyięcie tego Proiektu, który od Nas do szczególnego podźwignienia Miasta Krakowa stosownie do dawnieyszego, z niektóremi iednak odmianami, podany będzie, a ten gdy od Was Jaśnie Wielmożni Panowie za przyzwoity uznany, pewnie sobie obiecywać można, że za wsparciem Waszym w Nayiaśnieyszych STANACH utrzymanym zostanie.

1
3
8
17
28
25
30
40
41
47
53
55
60
63